

**PROGRAM
HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA
A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE VÍŤAZOVCE
2016-2023**

Obsah

1	Úvod.....	5
2	Charakteristika obce.....	5
2.1	Geografická charakteristika obce.....	7
2.2	Prírodné a hydrogeologické pomery.....	10
2.2.1	Geomorfologické pomery.....	11
2.2.2	Klíma obce Vítazovce a jej okolia.....	11
2.2.3	Zastúpenie pôdnych typov.....	12
2.2.4	Flóra a fauna.....	12
2.3	Geografická charakteristika regiónu.....	13
2.4	Historické hľadisko.....	14
2.5	Sociálno-demografická analýza.....	15
2.6	Analýza hospodárskeho rozvoja.....	29
2.7	Analýza environmentálneho rozvoja.....	32
2.8	Technické zabezpečenie obce.....	34
2.9	Analýza sociálneho a kultúrneho rozvoja.....	36
3	SWOT analýza.....	38
4	Strategická časť.....	40
5	Programová časť.....	43
6	Realizačná časť.....	51
6.1	Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie.....	51
6.2	Komunikačná stratégia.....	53
6.3	Monitorovanie a hodnotenie.....	54
6.4	Akčný plán.....	55
7	Finančná časť.....	57
7.1	Indikatívny finančný plán na celú realizáciu PHSR obce.....	57
7.2	Súlad cieľov PHSR obce s cieľmi EK a VUC PSK.....	60
8	Záver.....	63
	Tabuľka 1 Umiestnenie územia obce v územno-správnom usporiadaní SR.....	8
	Tabuľka 2 Počet obyvateľov.....	15
	Tabuľka 3 Migračné saldo.....	16
	Tabuľka 4 Prírodný prírastok (úbytok) obyvateľstva.....	17
	Tabuľka 5 Sobášnosť, rozvodovosť.....	18
	Tabuľka 6 Veková štruktúra obyvateľstva.....	19
	Tabuľka 7 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12-Muži.....	20

Tabuľka 8 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12-Ženy	20
Tabuľka 9 Obyvateľstvo podľa vzdelania SODB t roku 2011	22
Tabuľka 10 obyvateľstvo rozdelené podľa odborov vzdelania	23
Tabuľka 11 Zloženie obyvateľstva podľa národnosti SODB z roku 2011.....	24
Tabuľka 12 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania SODB z roku 2011	25
Tabuľka 13 Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia SODB z roku 2011	26
Tabuľka 14 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia SODB z roku 2011	27
Tabuľka 15 Prehľad dlhodobého majetku vo vlastníctve účtovnej jednotky alebo v správe účtovnej jednotky.....	29
Tabuľka 16 Výsledky hospodárenia obce za rok 2015	29
Tabuľka 17 Prehľad investičných aktivít v obci za posledných 5 rokov – 2010 až 2015	29
Tabuľka 18 Členenie zamestnaných obyvateľov podľa ekonomickej činnosti.....	31
Tabuľka 19 Prehľad podnikateľských subjektov na území obce Víťazovce	32
Tabuľka 20 Prehľad verejných inštitúcií na území obce Víťazovce	36
Tabuľka 21 Prehľad miestnych služieb na území obce Víťazovce	37
Tabuľka 22 Služby.....	37
Tabuľka 23 Organizácie v obci.....	37
Tabuľka 24 Vývoj nezamestnanosti v období rokov 2010 – 2015.....	38
Tabuľka 25 SWOT analýza	38
Tabuľka 26 Prehľad priority, špecifických cieľov a opatrení - priorita 1	42
Tabuľka 27 Prehľad priority, špecifických cieľov a opatrení - priorita 2	43
Tabuľka 28 Prehľad priority, špecifických cieľov a opatrení - priorita 3	43
Tabuľka 29 Súhrnný prehľad opatrení, aktivít a ukazovateľov- priorita 1	44
Tabuľka 30 Časový harmonogram aktivít - Priorita č.1	45
Tabuľka 31 Merateľné ukazovatele aktivít - Priorita č.1	45
Tabuľka 32 Súhrnný prehľad opatrení, aktivít a ukazovateľov- priorita 2	46
Tabuľka 33 Časový harmonogram aktivít - Priorita č.2	47
Tabuľka 34 Merateľné ukazovatele aktivít - Priorita č.2	48
Tabuľka 35 Súhrnný prehľad opatrení, aktivít a ukazovateľov- priorita 3	49
Tabuľka 36 Časový harmonogram aktivít - Priorita č.3	49
Tabuľka 37 Merateľné ukazovatele aktivít - Priorita č.3	50
Tabuľka 38 Plán hodnotenia a monitorovania	54
Tabuľka 39 Akčný plán	55
Tabuľka 40 Model doplnkového financovania	58
Tabuľka 41 Schéma prepojenia prioritných oblastí PHSR Víťazovce a tematických cieľov EK.....	61
Tabuľka 42 Schéma prepojenia prioritných oblastí PHSR Víťazovce a strategických cieľov a opatrení VUC PSK.....	61
Graf 1 Počet obyvateľov obce	16
Graf 2 Prehľad migračného salda.....	17
Graf 3 Prehľad prirodzeného prírastku a celkového prírastku.....	18
Graf 4 Sobášnosť, rozvodovosť	19
Graf 5 Veková štruktúra obyvateľstva.....	19
Graf 6 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12-Muži	20
Graf 7 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12-Ženy	21

Graf 8 Obyvateľstvo podľa vzdelania SODB z roku 2011	22
Graf 9 Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo rozdelené podľa študijných odborov	23
Graf 10 Prehľad národnostného zloženia obce.....	24
Graf 11 Prehľad evidovaného vierovyznania v obci.....	25
Graf 12 Využitie územia a poľnohospodárskeho fondu.....	33
Graf 13 Využitie územia a nepoľnohospodárskeho fondu.....	33
Graf 14 Podiel poľnohospodárskej a nepoľnohospodárskej pôdy na území obce Víťazovce	34
Obrázok 1 Erb Obce.....	7
Obrázok 2 Vlajka obce	7
Obrázok 3 Umiestnenie katastra obce v rámci Slovenskej republiky	8
Obrázok 4 Umiestnenie katastra obce v rámci Prešovského kraja	8
Obrázok 5 Situácia obce Víťazovce v regióne.....	9
Obrázok 6 Zemplínska župa	13
Obrázok 7 Súčasne rozdelenie regiónov Slovenska	14
Obrázok 8 Matica zodpovednosti	53

Zoznam skratiek

OP EZ	Operačný program Ľudských zdrojov
MŠ SR	Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
MK SR	Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky
IROP	Integrovaný regionálny operačný program
OP EVS.....	Operačný program Efektívna verejná správa
OP KŽP	Operačný program Kvalita životného prostredia
SACR	Slovenská agentúra cestovného ruchu
SARIO	Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu
MAS	Miestna akčná skupina
PHSR	Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce (ďalej len PRO – program rozvoja obce).

1 ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja je kľúčovým strategickým a rozvojovým dokumentom. Jeho hlavným cieľom je analýza hospodárskych a sociálnych skutočností a potrieb obce, pričom sa prihliada na potreby občanov. Takáto analýza pomáha určiť kroky a opatrenia potrebné pre zlepšenie životnej úrovne obyvateľov a k celkovému rozvoju obce.

2 CHARAKTERISTIKA OBCE

Názov obce: Vít'azovce

Prvá písomná zmienka: r. 1451

Samosprávny kraj: Prešovský kraj

Okres: Humenné

Región: Horný Zemplín

Celková výmera územia obce: 5 572 222m²

Počet obyvateľov: 303 (r. 2015)

Vít'azovce patriace do okresu Humenné, ležia v juhovýchodnej časti Ondavskej vrchoviny v hornej časti údolia východného prítoku rieky Oľky v nadmorskej výške okolo 180m.

Obec tvorila súčasť Humenského panstva rodu Drughetovcov a prvá písomná zmienka sa nachádza v listinách z roku 1451. Vznik dediny spadá do 14. až 15. storočia. Vít'azovce malo v r.1600 obývaných 7 poddanských domov a jeden, dva domy Šoltýsov. Na prelome 16. a 17. storočia boli Vít'azovce malou dedinou so slovenským obyvateľstvom. Pravdepodobne v druhej tretine 17. storočia poddaní dedinu postupne opúšťali a vymierali. Okolo r. 1690 dedina Vít'azovce nejestvovala. V novšom období vystupujú Vít'azovce len ako osada obce Ohradzany. Počas prvého celokrajského sčítania ľudu r. 1787 mala 3 domy a 41 obyvateľov. Podľa súpisu z roku 1828 tu bolo 7 domov a 60 obyvateľov. Do roku 1955 bola osadou Ohradzian, osamostatnila sa v roku 1956. Obyvatelia sa v minulosti zaoberali poľnohospodárstvom.

Najvýraznejšie zmeny v obci boli zaznamenané v 50-tych rokoch tohto storočia a v súčasnosti, kedy bola vybudovaná základná občianska vybavenosť a to obchod, miestne komunikácie, materská škôlka a mosty. Boli vybudované kultúrny dom, futbalové ihrisko, rozšírený cintorín, čiastočná regulácia potoka, vydláždené priekopy, autobusové zástavky, miestny rozhlas a dom nádeje.

Demografický vývoj obce je nepriaznivý. Znižuje sa podiel mladých ľudí, jednak z dôvodu nízkej pôrodnosti a druhým faktorom je odchod mladých ľudí za prácou do zahraničia, kde sa mnohí natrvalo usadia. Pracovných možností v tomto regióne je málo. Obec má 129 domov, ale z toho 93 trvalé obývaných domov. Obec je položená v dosť členitom území, kde sú dobré podmienky pre rozvoj živočíšnej výroby. Celkový kataster má 538 ha ornej, lesnej pôdy a pasienkov a zastavanej plochy. Stred obce je vo výške 190 m nad morom a celou obcou preteká potok Hatka, ktorý je iba upravený. Značné časť lesov tvoria bukové porasty, bukovo-hrabovo-dubové a borovicové. Charakteristickými porastami dolín sú rôzne druhy jelší, brezy, vrbý, ale aj čerešne a ostatné.

Obec je vzdialená 13 km od okresného mesta Humenné. V obci bol s podporou projektov vybudovaný Dom športových hier a tenisové a volejbalové ihrisko. Okrem toho na základe projektov bola v centre obce postavená aj nová autobusová zástávka a chodník pre chodcov.

Nutná potreba je rozvoj cestovného ruchu - Agroturistiky, nakoľko niektorí občania tu začínajú rozvíjať chov jazdeckých koní. Obec má podmienky pre pešiu turistiku a cykloturistiku. Značnú časť je potrebné venovať skrášľovaniu obce, rekonštrukcií jestvujúcich objektov, budovanie oddychových parkov a verejných priestranstiev.

Medzi partnerov patria blízke obce Lukačovce, Ohradzany, Jankovce a návštevníci Víťazoviec.

Symboly obce sú erb a vlajka.

Opis erbu:

V červenom štíte je umiestnený strieborný zlatohrivý, zlatochvostý a zlatokopytý bežiaci kôň, prevýšený striebornými skríženými šablami so zlatými rukoväťami. Motív koňa

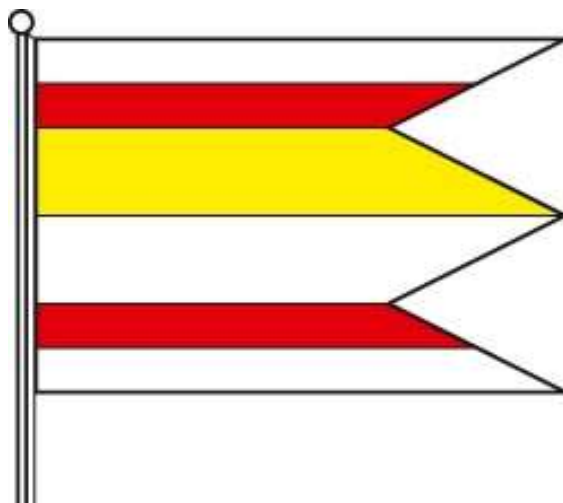

vychádza z historickej pečate Ohradzian z konca 19. stor., ktorej súčasťou boli aj dnešné Víťazovce, šable symbolizujú legendu v chotári obce, od ktorej sa odvodzuje aj pomenovanie Víťazovce. Prijatý r. 2002.

Obrázok 1 Erb Obce

Obrázok 2 Vlajka obce

Zdroj: Heraldický úrad SR

2.1 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCE

Umiestnenie územia katastra obce Víťazovce podľa zákona NR SR č. 221/1996 Zb. o územno-správnom usporiadaní SR sa Slovenská republika:

Tabuľka 1 Umiestnenie územia obce v územno-správnom usporiadaní SR

NUTS I	NUTS II	NUTS III	NUTS IV	NUTS V
Slovenská republika	Východné Slovensko	Prešovský kraj	Okres Humenné	Obec Vít'azovce

zdroj: OcÚ

Obrázok 3 Umiestnenie katastra obce v rámci Slovenskej republiky

zdroj: OcÚ, Internet

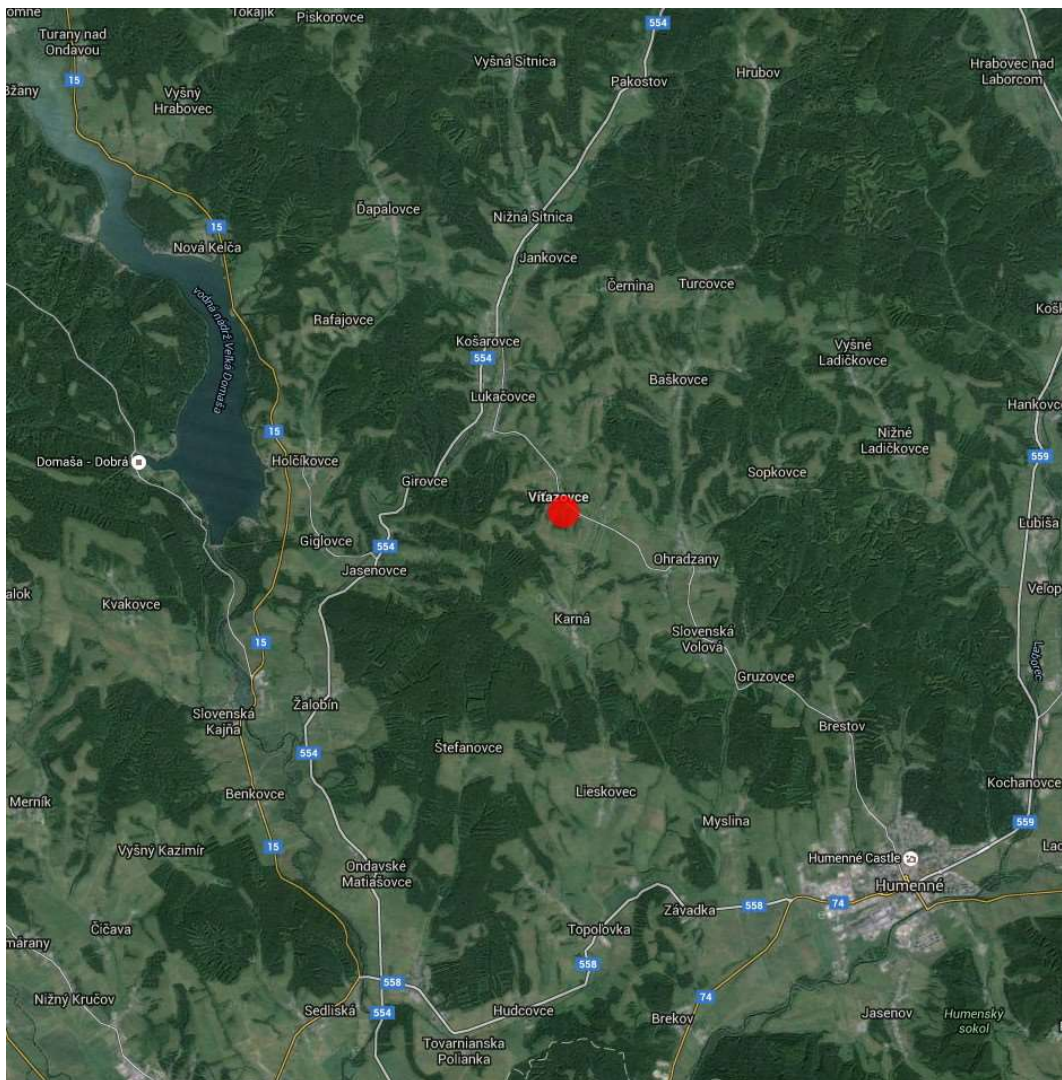
Obrázok 4 Umiestnenie katastra obce v rámci Prešovského kraja

zdroj: OcÚ, Internet

Obrázok 5 Situácia obce Víťazovce v regióne

zdroj: OcÚ, Internet

Výhody obce v súvislosti na jej lokalizáciu:

Jedinečnosť a prvenstvá v rámci územia celej SR a EU

- Kultúrna rozmanitosť obyvateľstva
- Prítomnosť národnostných menšín a ich zachovalé ľudové tradície, remeslá, architektúra Zemplína
- Významné kultúrne a historické pamiatky v obciach regiónu – sakrálné pamiatky, kaštiele, kúrie a iné

Kvalitné životné prostredie a prírodno-kultúrny potenciál pre rozvoj regiónu

- Lesné plochy a zeleň tvoria väčšinu plôch územia
- Blízkosť vodnej nádrže Domaša
- Čistota ovzdušia a pôdy
- Poveternostné podmienky vhodné pre letný a zimný turistický ruch

Vhodná geografická poloha regiónu z pohľadu európskeho priestoru pre integrovaný rozvoj vidieka

- Blízkosť okresného mesta Humenné (14 km)
- Možnosť výmeny informácií a programov cezhraničnej spolupráce v oblasti vzdelávania, kultúry, športu, budovania infraštruktúry, vytvorenie a prepojenie cezhraničných produktov CR a iné
- Predpoklad pre sociálno–ekonomických a kultúrno–spoločenský rozvoj a zvyšovanie kvality života obyvateľov na vidieku.

Nevýhody územia z pohľadu polohy a lokalizácie:

- Veľká vzdialenosť regiónu k priemyselným a administratívnym centráram – hlavne mesto SR Bratislava (470 km), krajské mesto Prešov (67km)
- Zlá dopravná dostupnosť – nedobudovaná infraštruktúra (chýbajúce rýchlostné komunikácie a nevyhovujúci stav ciest 1., 2. a 3. triedy)
- Vysoká miera sociálnej a ekonomickej deprivácie a sociálnej vylúčenosti – vysoká miera nezamestnanosti, vysoký podiel obyvateľstva marginalizovaných skupín
- Zložitá geomorfológia územia – nedostatočná kvalita signálu internetu a počítačových miest
- Nižšia životná úroveň v regióne v rámci SR až vysídľovanie okrajových častí regiónu

2.2 PRÍRODNÉ A HYDROGEOLOGICKÉ POMERY

Podľa inžiniersko – geologickej rajonizácie je rajónom pieskovcovo – zlepenčových hornín. Geologická stavbákatastra obce je tvorená slieňovcami, vápnitými ílovcami, siltovcami, pieskovcami a sklzovými telesami. Hydrogeologický komplex paleogénnych flyšových hornín budujú sedimenty paleogénu, kde prevláda puklinová priepustnosť. Sú

tvorené horninami budovanými pravidelne sa striedajúcimi ílovcami, pieskovecami a karbonátovými horninami. Nachádzajú sa tu kolektory podzemných vôd – súvrstvia v pieskovcovom alebo hruborytmickom pieskovcovom vývine, ako aj izolátory/poloizolátory podzemných vôd – súvrstvia v ílovcovom alebo drobnorytmickom ílovcovo-pieskovcovom vývine.

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002, Atlas Krajiny Slovenskej republiky (<http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>)

2.2.1 Geomorfologické pomery

Podľa geomorfologického členenia patrí územie obce Vít'azovce k provincii Východné Karpaty, subprovincii Vonkajšie Východné Karpaty, oblasti Nízke Beskydy k časti Ondavská vrchovina plošne zahŕňajúcemu i podcelok Ohradzianska kotlina. Ondavská vrchovina má hladko modelovaný, v takto vymedzenom území pahorkatinný reliéf s výškou chrbtov 200 – 400 m.n.m. Prejavuje sa silná korelácia reliéfu s odolnosťou hornín a štruktúrou. Na odolnejších pieskovcových súvrstviach boli vypreparované vyvýšené pretiahle chrbty alebo osamotené tvrdoše, na mäkkých ílovcových a slieňovcových súvrstviach pretiahnuté zníženiny a brázdy. Doliny Ondavky a jej prítokov majú buď úzke prielomové úseky v tvrdých pieskovcoch alebo sú široké na mäkkých slienitých alebo ílovcových súvrstviach. Z hľadiska základných typov eróznou – denudačného reliéfu dominuje reliéf pedimentovaných podvrchovín a pahorkatín. Z hľadiska základných morfoštruktúr toto územie tvoria zlomovo – vrásové štruktúry Západných Karpát zastúpené morfoštruktúrnou transverzálnou depresiou Nízkych Beskýd a morfoštruktúrna depresia peripieninského (pribradlového) pásma. Z vybraných tvarov reliéfu veľmi výrazne prevládajú hlboké V doliny bez nivy alebo so slabo vyvinutou nivou, ojedinele sa vyskytujú riečne terasy. Najvyšším bodom na území Združenia obcí Topoľ je vrchol Butová (354,0 m.n.m.).

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002, Atlas Krajiny Slovenskej republiky (<http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>)

2.2.2 Klíma obce Vít'azovce a jej okolia

Obec Vít'azovce patrí do horskej teplej klímy (priemerná denná teplota v januári -1 až -6°C, v júli +18 až +20°C, ročná amplitúda priemerných mesačných teplôt vzduchu +21 až +23°C, ročné zrážky 600-800 mm/rok). Prevládajú vetry severných a južných smerov (v lete viac severných) a relatívny slnečný svit (pomer medzi skutočným úhrnom slnečného svitu a astronomicky možným úhrnom slnečného svitu) je v lete 40-45% a v zime 25-30%.

Obdobie bez mrazu (počet dní medzi posledným a prvým výskytom minimálnej teploty vzduchu nižšej ako $-0,1^{\circ}\text{C}$) trvá 160-180 dní so začiatkom vykurovacieho obdobia obvykle 20.-30.októbra s trvaním 220-240 dní.

Zdroj: OcÚ, Stratégia CLLD: „Spoločne pre región – región pre nás“

2.2.3 Zastúpenie pôdnych typov

Územie obce Vítazovce sa nachádza vo flyšovom pásme. V pôdnom pokryve prevláda genéza hnedých pôd-kambizemí. Pre kambizeme je charakteristický proces hnednutia, alterácie, oxidického zvetrávania s dominantným kambickým B- horizontom. Keďže tento pôdny typ je vlastnosťami veľmi heterogénny, uvádzame charakteristiku jeho jednotlivých subtypov. V pôdnom kryte takto vymedzeného územia zaberajú podstatnú časť prevažne nasýtené kambizeme a to kambizeme modálne a kultizemné nasýtené až kyslé (sprievodné rankre a kambizemepseudoglejové, zo stredne ťažkých až ľahších skeletnatých zvetralín nekarbonátových hornín) a kambizemepseudoglejové nasýtené (sprievodné pseudogleje modálne a kultizemné, lokálne gleje). Rovnako sú predovšetkým v bradlovom pásme zastúpené pararendziny kambizemné a kambizemerendzinové i ostrovčeky typických a kambizemných rendzín a karbonátových litozemí na jurských vápencoch bradiel. V nivách vodných tokov sa nachádzajú fluvizeme a glejové pôdy. Na celom území prevláda stredná priepustnosť, veľká retenčná schopnosť pôd, neutrálna pôdna reakcia a mierne vlhký vlhkostný režim pôd.

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002, Atlas Krajiny Slovenskej republiky (<http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>)

2.2.4 Flóra a fauna

Na území sa nachádzajú prevažne dubovo – hrabové lesy Carpinion – Betuli, vo vyšších polohách bukové lesy. Podľa fyto geograficko – vegetačného členenia patrí k bukovej zóne, flyšovej oblasti. Kataster obce Vítazovce patrí z hľadiska fyto geografického členenia do floristickej oblasti Carpaticum occidentale, podoblasti Beschidicum orientale (podobvodvýchodobeskydskej flóry). Táto časť územia je botanicky málo pestrá (Pulsatilla grandiflora, Carex transsilvanica, Gentiana asclepiadea, Myricaria germanica, Symphytum cordatum).

Zdroj: Atlas krajiny Slovenskej republiky 2002, Atlas Krajiny Slovenskej republiky (<http://geo.enviroportal.sk/atlassr/>)

2.3 GEOGRAFICKÁ CHARAKTERISTIKA REGIÓNU

Región Zemplína, v ktorom leží obec Vítázovce bol v minulosti samostatnou uhorskou župou. Susedilana severe s Poľskom, na západe s bývalou Šarišskou župou a Abovskou župou, východnú hranicu tvorila Ukrajina a Užská župa.

Obrázok 6 Zemplínska župa

Zdroj: wikipedia.com

V súčasnosti geograficky je územie situované v regióne Horného Zemplína, v ktorom sa rozprestierajú Vihorlatské vrchy, Beskydské predhorie, Ondavská vrchovina a Laborecká vrchovina. Najväčšou riekou pretekajúcou okresom je Laborec, do ktorého sa vlievajú Výrava, Udava a Cirocha. Západnou časťou okresu preteká Olka a Ondavka. Na jeho severe sa rozprestiera typická karpatská krajina s pôvodnými pralesovými porastmi a so vzácnou faunou. Ponúka neporušenú prírodu, samoty s ďalekými výhľadmi i rázovité dediny v oblasti Východných Karpát. Medzi najnavštevovanejšie turistické lokality Horného Zemplína patrí okolie vodnej nádrže Domaša, Národný park Poloniny a chránené krajinné oblasti Vihorlat a Východné Karpaty.

Obrázok 7 Súčasnè rozdelenie regiónov Slovenska

Zdroj: OcÚ, Stratégia CLLD: „Spoločne pre región – región pre nás“, eventportal.sk

2.4 HISTORICKÉ HLADISKO

V 18. storočí na mieste dnešných Vítazovíc sa nachádzala malá biskupská udalosť, ktorej majiteľom bol Mariassy. Rok založenia tejto usadlosti nie je známi, ako aj nie sú celkom známe mená prvých obyvateľov komenciášov na spomínanom majetku. V súvislosti s názvom tejto osady sa spomína vojna medzi dvoma bratmi (Bordači, alebo z rodiny Mariassy), ktorá mala rozhodnúť o tom, kto z nich túto malú usadlosť dostane. Súboj sa odohral na kopci zvanom Planá. Premožený tam bol pochovaný a na jeho hrobe bol postavený železný kríž, ktorý tam stojí do dnešného dňa obkolesený lipami. Vraj podľa víťaza dostala aj maličká usadlosť meno "Vítezvagas". Prví usadlíci, pracovníci na tomto majetku (komenciáši), boli Slováci v počte 3 rodiny, neskôr 8 rodín. Ich malé domčeky boli obkolesené lesmi. Ornej pôdy bolo pomerne málo. V lesoch pracovali Poliaci z Poľska, ktorí tu prišli so svojimi rodinami. Prechod hraníc bol povolený na základe hocijakých listín, ktoré museli mať nejakú pečať. Preto bez ťažkosti ukazovali títo ľudia rozličné dobytčie listiny a po príchode do kraja stávali sa našimi občanmi. Obyvatelia si ponechali svoje spôsoby obliekania a svoju reč. O kroji nemohlo byť ani reči, pretože šaty mali "kupčie", čo na celom okolí bolo novinkou. Jediné, čo si sami robili, boli čižmy. Zachovalo sa to až donedávna. V tejto dobe už tu

majitelia a ich prisluhovači neboli. Príbuzní bývalých majiteľov bývali v Košiciach a iných mestách a do Víťazoviec neprichádzali. Ľud si tu teda pracoval samostatne, jednoducho, živiaci sa poľnohospodárskymi produktami, ktoré si sám dopestoval.

Základné historické míľniky obce

Zemetrasenie:

V roku 1912 bolo v obci zemetrasenie. Bolo zničených niekoľko domov. Zvlášť boli zrúcané pozostatky domov, ktoré stali z bývalého majetku. Časť materiálu bola použitá ako stavebný materiál na obnovu, časť bola použitá na stavbu cesty.

Šarlach:

V roku 1921 vypukol v obci šarlach, ktorému podľahlo v jednu zimu 37 detí.

Pred druhou svetovou vojnou mala obec približne 600 obyvateľov. Pôrodnosť vo Víťazovciach bola v predvojnovom období vysoká. Niektoré matky mali 9-12 detí.

Zdroj: www.vitazovce.ocu.sk

2.5 SOCIÁLNO-DEMOGRAFICKÁ ANALÝZA

Demografický vývoj obce Víťazovce za predchádzajúcich 10 rokov (viď grafické a tabuľkové znázornenie nižšie) má klesajúcu tendenciu. V roku 2011 bol zaznamenaný mierny nárast, ale následné roky počet obyvateľov opäť klesal. Od roku 2005, kedy hodnota počtu obyvateľov bola 345 sa počet obyvateľov znížil o 42. A teda v roku 2015 mala obec 303 obyvateľov. Najväčší pokles bol zaznamenaný v roku 2009. Vtedy počet obyvateľov klesol z 333 na 318. Pri rozdelení obyvateľov podľa pohlavia zaznamenali väčší pokles ženy. Od roku 2005 do roku 2015 sa ich počet znížil o 29. U mužov počet klesol o 13.

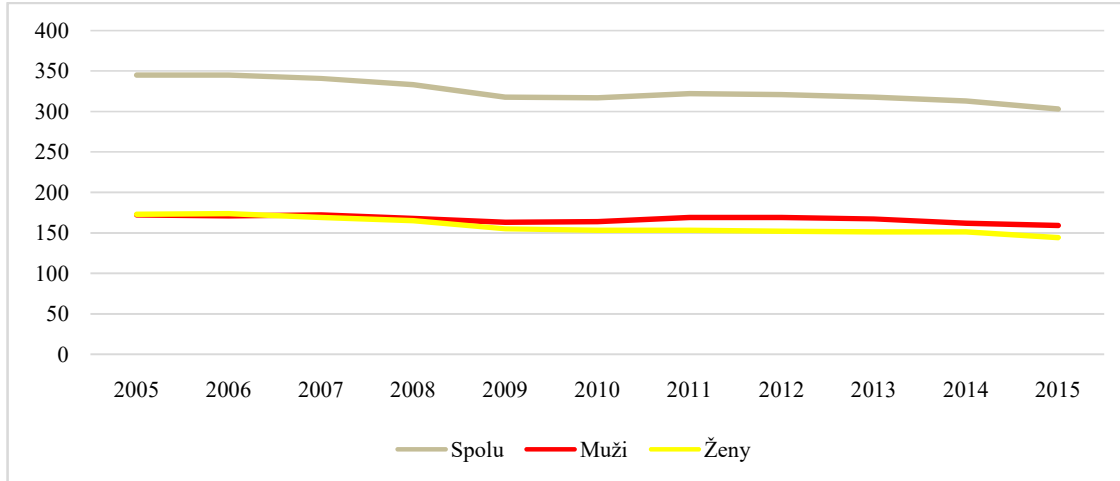
Tabuľka 2 Počet obyvateľov

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Spolu	345	345	341	333	318	317	322	321	318	313	303
Muži	172	171	172	168	163	164	169	169	167	162	159
Ženy	173	174	169	165	155	153	153	152	151	151	144

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 1 Počet obyvateľov obce

Zdroj: ŠÚ SR

Prvým dôležitým faktorom ovplyvňujúci demografiu obce je migračné saldo. Tento ukazovateľ má od roku 2005 do roku 2015 kolísavý vývoj. No z dlhodobého hľadiska má negatívny vývoj a vplyv na počet obyvateľov obce. Negatívne migračné saldo mala obec od roku 2007 do roku 2011 a v rokoch 2013 a 2015. V ostatných rokoch bolo saldo pozitívne, avšak iba mierne. Najvýraznejšie negatívne migračné saldo bolo zaznamenané v roku 2015, kde dosiahlo hodnotu -9.

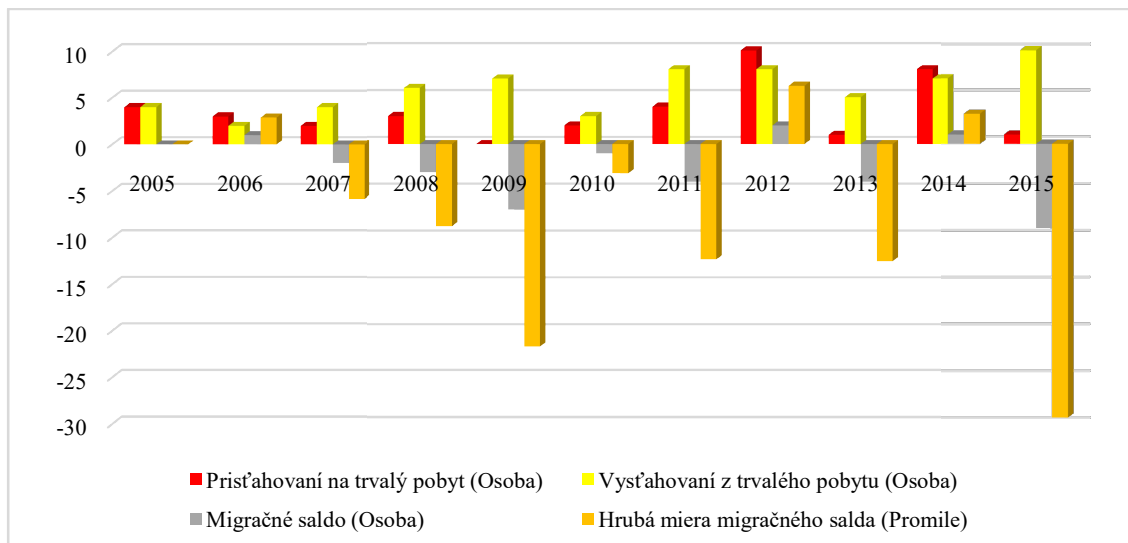
Tabuľka 3 Migračné saldo

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Priťahovaní na trvalý pobyt (Osoba)	4	3	2	3	0	2	4	10	1	8	1
Vystťahovaní z trvalého pobytu (Osoba)	4	2	4	6	7	3	8	8	5	7	10
Migračné saldo (Osoba)	0	1	-2	-3	-7	-1	-4	2	-4	1	-9
Hrubá miera migračného salda (Promile)	0	2,882	-5,87	-8,77	-21,6	-3,13	-12,3	6,231	-12,5	3,215	-29,2

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 2 Prehľad migračného salda

Zdroj: ŠÚ SR

Okrem migračného salda druhým faktorom ovplyvňujúcim demografiu obce je prirodzený prírastok obyvateľov v obci. Tak isto ako migračné saldo, aj tento faktor ma v obci Víťazovcevo väčšine rokov negatívny vývoj (viď tabuľka č. 4 a jej grafické znázornenie nižšie). V danej obci bolo ročne za posledných 10 rokov zaznamenaných narodených od 1 do 3 detí. Najnižší prirodzený prírastok bol v roku 2009, kedy zomrelo 9 obyvateľov a narodilo sa iba jedno dieťa.

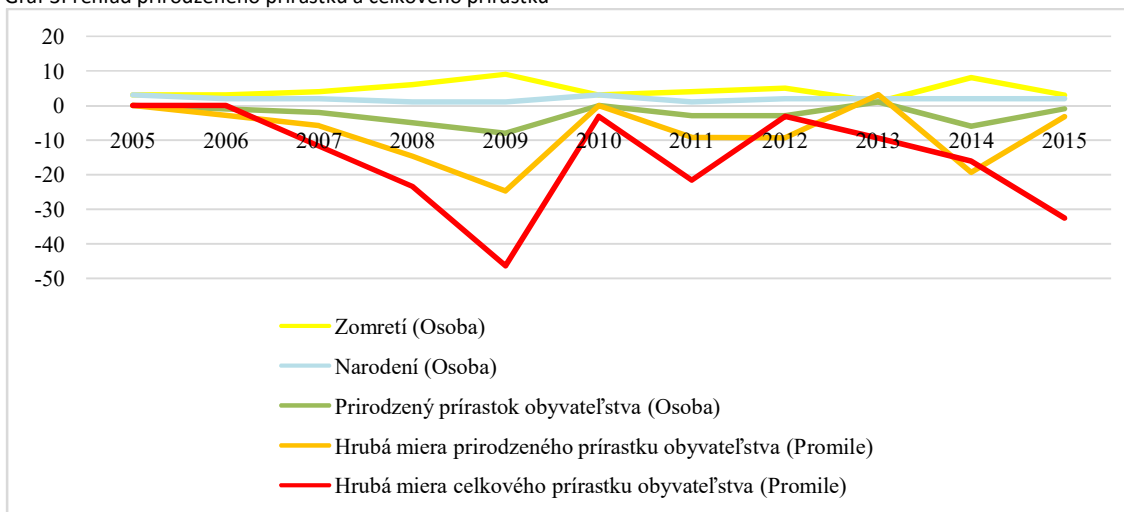
Tabuľka 4 Prirodzený prírastok (úbytok) obyvateľstva

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Zomretí (Osoba)	3	3	4	6	9	3	4	5	1	8	3
Narodení (Osoba)	3	2	2	1	1	3	1	2	2	2	2
Prirodzený prírastok obyvateľstva (Osoba)	0	-1	-2	-5	-8	0	-3	-3	1	-6	-1
Hrubá miera prirodzeného prírastku obyvateľstva (Promile)	0	-2,88	-5,87	-14,6	-24,7	0	-9,23	-9,35	3,125	-19,3	-3,25
Hrubá miera celkového prírastku obyvateľstva (Promile)	0	0	-11,7	-23,4	-46,3	-3,13	-21,5	-3,12	-9,38	-16,1	-32,5

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 3 Prehľad prirodzeného prírastku a celkového prírastku

Zdroj: ŠÚ SR

Všetky aspekty života, ako sú celková sociálno-ekonomická situácia, životná úroveň, pracovné príležitosti, hospodársky, kultúrny či ekonomický rozvoj obce majú vplyv na mieru sobášnosti či rozvodovosti manželstiev. Čo sa týka počtu sobášov v obci Vít'azovce, keďže ide o menšiu obec – jeho hodnota sa z roka 2005 do roku 2014 nijako výrazne nezvyšuje ani neznižuje. Jeho hodnota je rozmedzí od 0-5 sobášov ročne. Najnižší počet sobášov bol zaznamenaný v roku 2009, kde nebol vykonaný žiadny sobáš a najviac sobášov bolo uzavretých v roku 2008 a následne 2013 a 2014. Čo sa týka evidovanej rozvodovosti podľa dostupných informácií získaných zo Štatistického úradu v rokoch 2007,2010 a 2014 sa udial po jednom rozvode.

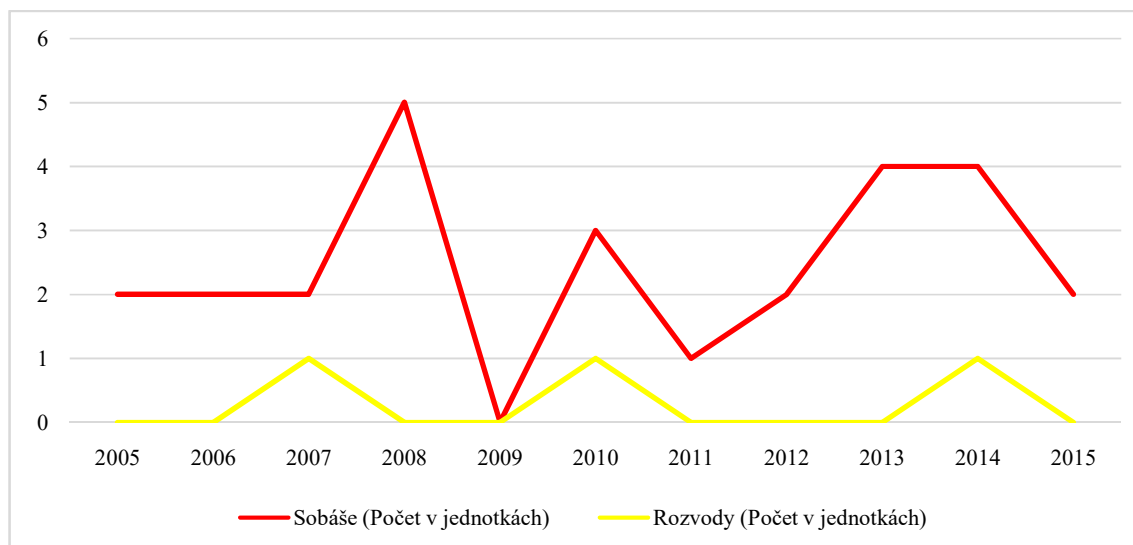
Tabuľka 5 Sobášnosť, rozvodovosť

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Sobáše (Počet v jednotkách)	2	2	2	5	0	3	1	2	4	4	2
Rozvody (Počet v jednotkách)	0	0	1	0	0	1	0	0	0	1	0

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 4 Sobášnosť, rozvodovosť

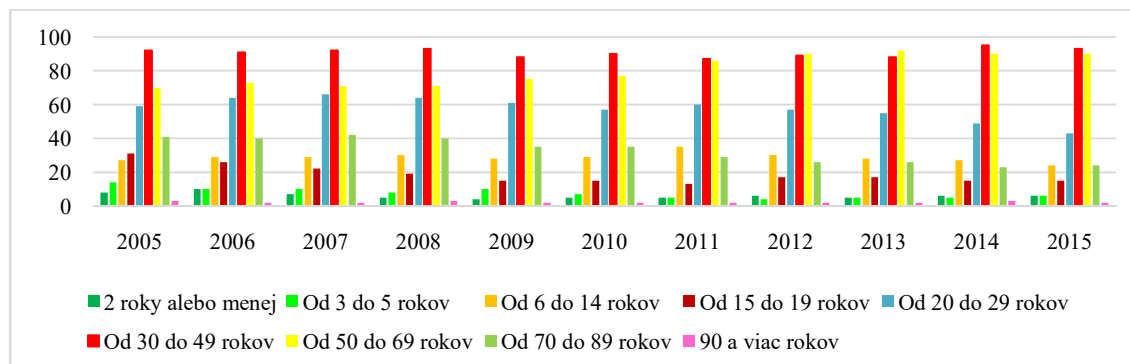
zdroj: ŠÚ SR

Tabuľka 6 Veková štruktúra obyvateľstva

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2 roky alebo menej	8	10	7	5	4	5	5	6	5	6	6
Od 3 do 5 rokov	14	10	10	8	10	7	5	4	5	5	6
Od 6 do 14 rokov	27	29	29	30	28	29	35	30	28	27	24
Od 15 do 19 rokov	31	26	22	19	15	15	13	17	17	15	15
Od 20 do 29 rokov	59	64	66	64	61	57	60	57	55	49	43
Od 30 do 49 rokov	92	91	92	93	88	90	87	89	88	95	93
Od 50 do 69 rokov	70	73	71	71	75	77	86	90	92	90	90
Od 70 do 89 rokov	41	40	42	40	35	35	29	26	26	23	24
90 a viac rokov	3	2	2	3	2	2	2	2	2	3	2

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 5 Veková štruktúra obyvateľstva

zdroj: ŠÚ SR

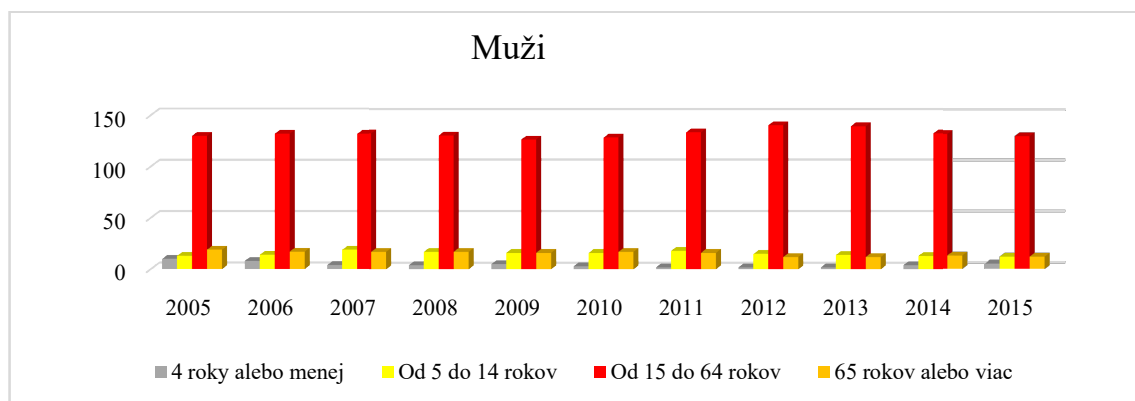
Veková štruktúra obce je charakteristická mierne klesajúcimi hodnotami vekových kategórií obyvateľstva. Najväčší pokles zaznamenala veková skupina od 15-19, 20-29 rokov. A kategória obyvateľov 70-89 ročných, kde sa však v tomto veku predpokladá pokles v dôsledku úmrtnosti. Najväčší rast zaznamenalo obyvateľstvo od 50 do 69 rokov. Ide teda o starnúce obyvateľstvo. Veľmi sa nemenil počet obyvateľov 30 až 49 ročných, kde zaznamenané za posledných 10 rokov stabilné hodnoty pohybujúce sa od 87 do 95 obyvateľov.

Tabuľka 7 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12.-Muži

Muži	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
4 roky alebo menej	10	8	4	4	5	3	2	2	2	4	5
Od 5 do 14 rokov	13	14	19	17	16	16	18	15	14	13	12
Od 15 do 64 rokov	130	132	132	130	126	128	133	140	139	132	130
65 rokov alebo viac	19	17	17	17	16	17	16	12	12	13	12

zdroj: ŠÚ SR

Graf 6 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12.-Muži

zdroj: ŠÚ SR

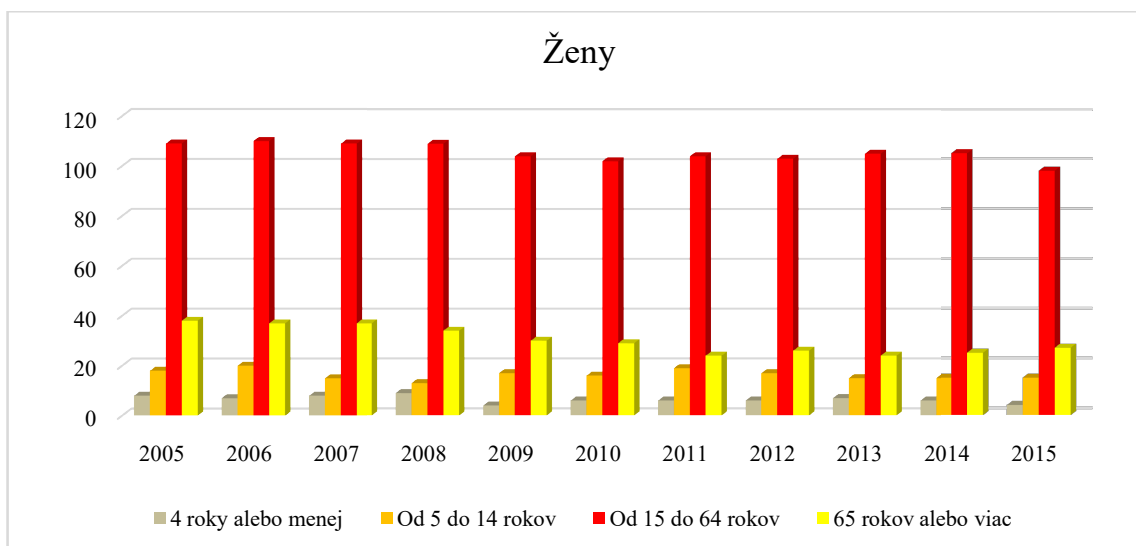
Tabuľka 8 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12.-Ženy

Ženy	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
4 roky alebo menej	8	7	8	9	4	6	6	6	7	6	4
Od 5 do 14 rokov	18	20	15	13	17	16	19	17	15	15	15
Od 15 do 64 rokov	109	110	109	109	104	102	104	103	105	105	98
65 rokov alebo viac	38	37	37	34	30	29	24	26	24	25	27

Zdroj: ŠÚ SR

Graf 7 Vekové zloženie obyvateľstva podľa vekových skupín podľa stavu k 31.12-Ženy

zdroj: ŠÚ SR

Z hľadiska vekového zloženia výraznejší rozdiel medzi pohlavím (rozdiel medzi mužmi a ženami) je evidentný vo vekovom rozhraní 15 až 64 a 65 a viac rokov. V kategórii 15 až 64 rokov prevládajú muži a naopak v kategórii nad 65 rokov prevládajú ženy.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce Vítazovce je znázornená v tabuľke nižšie. Ako je vidieť najvyššiu evidovanú hodnotu majú občania so základným vzdelaním. Jeho hodnota je celkovo 60 obyvateľov čo tvorí 18,6% celkového počtu obyvateľov evidovaných v roku 2011, kedy sa sledovala vzdelanostná úroveň občanov. Nasledujú skupiny občanov s úplným stredným odborným vzdelaním (s maturitou) s počtom 54, občania s učňovským vzdelaním (bez maturity) s hodnotou 52 a občania so stredným odborným vzdelaním (bez maturity) s počtom 43. Veľkú skupinu tvorí aj obyvateľstvo bez školského vzdelania, ktorých je 45 a tvoria 14% celkového počtu obyvateľov v roku 2011. Čo sa týka vysokoškolského vzdelania (bakalárske, vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské a doktorandské) táto skupina občanov tvorí 7,8% celkového počtu obyvateľov. Z toho vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov je najviac v študijnom odbore spoločenské vedy, náuky a služby. Z toho muži sú najviac zameraní na technické vedy a náuky.

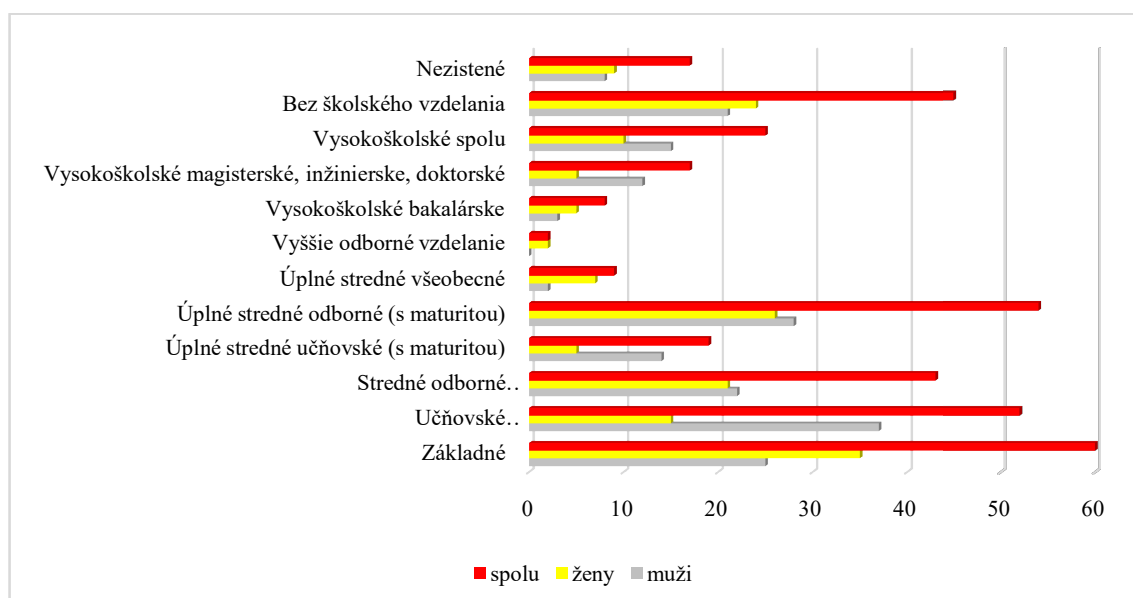

Tabuľka 9 Obyvateľstvo podľa vzdelania SOBD t roku 2011

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	Pohlavie		Spolu
	muži	ženy	
Základné	25	35	60
Učňovské (bez maturity)	37	15	52
Stredné odborné (bez maturity)	22	21	43
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	14	5	19
Úplné stredné odborné (s maturitou)	28	26	54
Úplné stredné všeobecné	2	7	9
Vyššie odborné vzdelanie	0	2	2
Vysokoškolské bakalárske	3	5	8
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	12	5	17
Vysokoškolské spolu	15	10	25
Bez školského vzdelania	21	24	45
Nezistené	8	9	17
Úhrn	172	154	326

Zdroj: SOBD

Graf 8 Obyvateľstvo podľa vzdelania SOBD z roku 2011

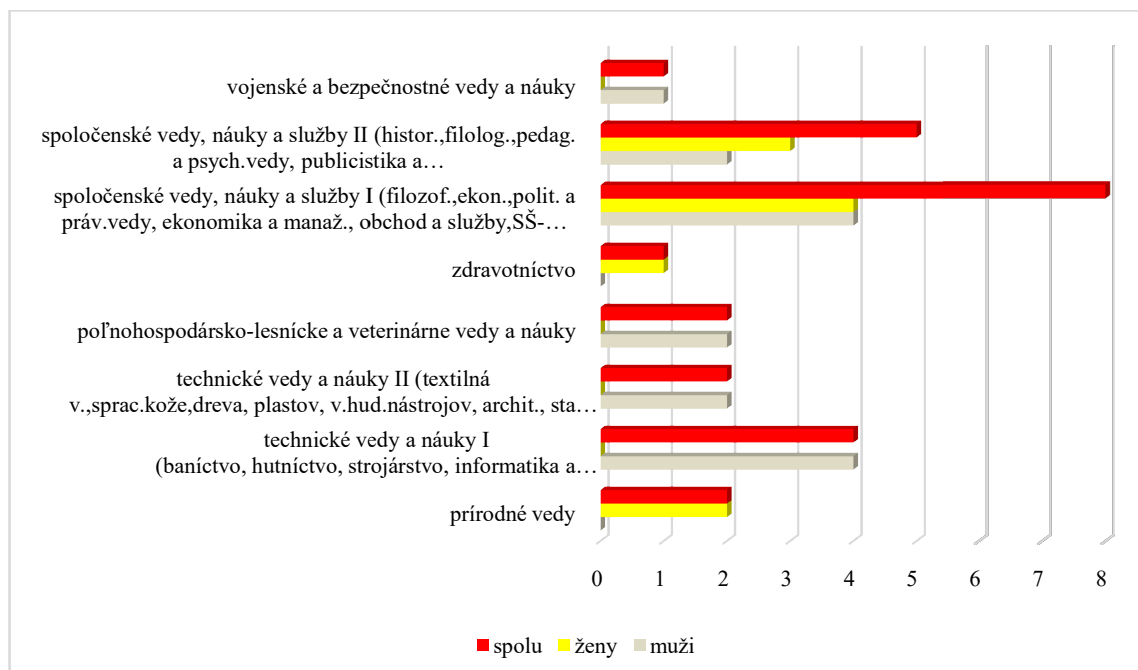
zdroj: SOBD 2011

Tabuľka 10 obyvateľstvo rozdelené podľa odborov vzdelania

	muži	ženy	spolu
Študijný odbor			
prírodné vedy	0	2	2
technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotech., tech. chémia, potravinárstvo)	4	0	4
technické vedy a náuky II (textilná v., sprac. kože, dreva, plastov, v. hud. nástrojov, archit., staveb., dopr., pošty, telekom., automatiz., špec. odb.)	2	0	2
poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	2	0	2
zdravotníctvo	0	1	1
spoločenské vedy, náuky a služby I (filozof., ekon., polit. a práv. vedy, ekonomika a manaž., obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb. odb.)	4	4	8
spoločenské vedy, náuky a služby II (histor., filolog., pedag. a psych. vedy, publicistika a informácie, telových., učiteľstvo, SŠ - gym.)	2	3	5
vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	1	0	1

zdroj: SOBD

Graf 9 Vysokoškolsky vzdelané obyvateľstvo rozdelené podľa študijných odborov

zdroj: SOBD

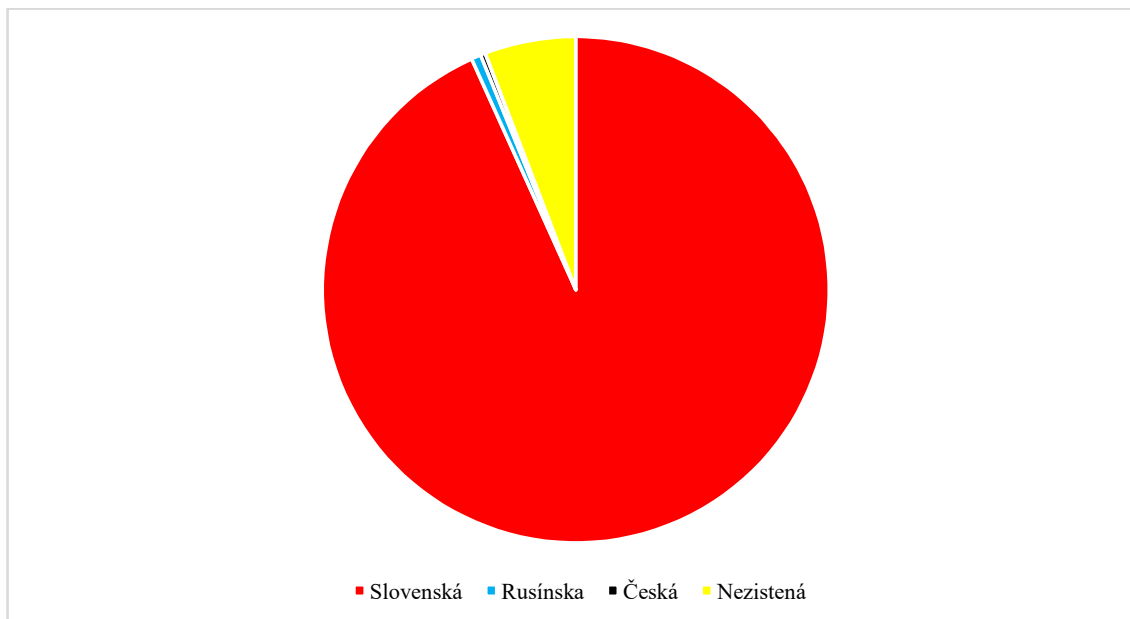
Národnostné zloženie obyvateľstva obce Víťazovce je jednoznačné (viď tabuľkový a grafický prehľad nižšie). V obci sú evidované 3 národnosti, z ktorých jednoznačne prevláda národnosť slovenská so svojimi 94,4%. Ďalšie národnosti, ku ktorým sa hlásia obyvatelia obce Víťazovce sú Rusínska a Česká. Tie sú však v zanedbateľných číslach. K rusínskej národnosti sa hlásia iba jeden muž a jedna žena. A k českej národnosti sa prihlásila len jedna obyvateľka obce.

Tabuľka 11 Zloženie obyvateľstva podľa národnosti SODB z roku 2011

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	161	143	304
Rusínska	1	1	2
Česká	0	1	1
Nezistená	10	9	19
Spolu	172	154	326

Zdroj: SOBD

Graf 10 Prehľad národnostného zloženia obce

Zdroj: SOBD

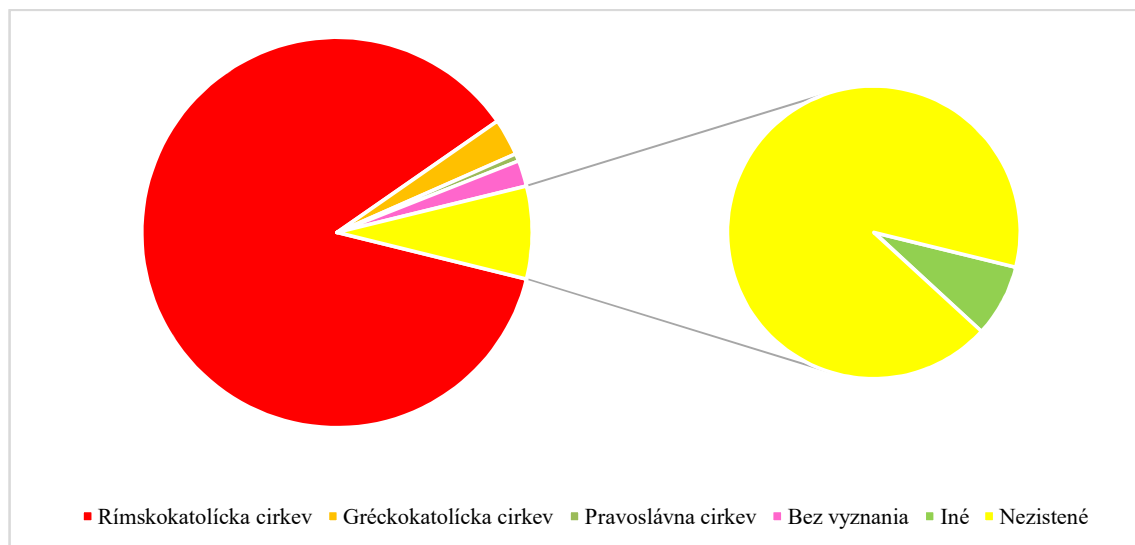
Tak ako je jednoznačný ukazovateľ národnosti, tak aj v ukazovateli vierovyznania prevládajeda hlavná skupina a to rímskokatolícka cirkev, ktorá tvorí 87,6% obyvateľov. Obyvateľstvo sa prihlásilo v roku 2011 podľa SOBD (sčítanie obyvateľstva, domov a bytov) aj ku gréckokatolíckemu vierovyznaniu s 3,1%. Bez vyznania je 2,2% obyvateľstva. A u 7,1% obyvateľov nebolo zistené vierovyznanie, alebo ho neuviedli.

Tabuľka 12 Obyvateľstvo podľa náboženského vyznania SOBD z roku 2011

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	147	135	282
Gréckokatolícka cirkev	5	5	10
Pravoslávna cirkev	1	1	2
Bez vyznania	5	2	7
Iné	0	2	2
Nezistené	14	9	23
Spolu	172	154	326

Zdroj: SOBD

Graf 11 Prehľad evidovaného vierovyznania v obci

Zdroj: SOBD

Nižšie uvedený tabuľkový prehľad nám ukazuje celkové rozloženie obyvateľstva podľa ekonomickej aktivity, pohlavia. Ako je spomínané nižšie (tabuľkové vyjadrenie č. 13)

okrem ekonomicky aktívnych občanov (spolu 163), obec Víťazovce eviduje podľa posledného sčítania obyvateľstva, domov a bytov z roku 2011 1 osobu na materskej dovolenke, 6 na rodičovskej dovolenke, 2 pracujúcich dôchodcov, 69 nepracujúcich dôchodcov, 57 osôb nezamestnaných a 70 osôb závislých (do tejto skupiny sa zaraďujú deti do 16 rokov, študenti stredných škôl, študenti vysokých škôl), 18 ostatní závislí nezistení.

Tabuľka 13 Obyvateľstvo podľa súčasnej ekonomickej aktivity, pohlavia SODB z roku 2011

Pohlavie	Osoby ekonomicky aktívne									Osoby závislé					
	spolu	%	z toho			vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	spolu	v tom			Ostatní závislí, nezistení	Úhrn obyvateľstva
			osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní						deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl		
Muži	105	64,4	0	2	35	0	0	31	0	29	21	4	4	7	172
Ženy	58	35,6	1	0	22	0	6	38	0	41	25	8	8	11	154
Spolu	163	100,0	1	2	57	0	6	69	0	70	46	12	12	18	326

Zdroj: SOBD

Tabuľka 14 Obyvateľstvo ekonomicky aktívne podľa postavenia v zamestnaní, veku a pohlavia SODB z roku 2011

Vek, pohlavie		Postavenie v zamestnaní					
		zamestnanci	podnikatelia		členovia družstiev	vypomáhajúci (neplatení) členovia domácností v rodinných podnikoch	ostatní a nezistení
			so zamestnancami	bez zamestnancov			
15 - 19	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	0	0	0
20 - 24	muži	6	0	0	0	0	5
	ženy	4	0	1	0	0	1
	spolu	10	0	1	0	0	6
25 - 29	muži	9	0	1	0	0	3
	ženy	3	0	0	0	0	1
	spolu	12	0	1	0	0	4
30 - 34	muži	11	0	1	0	0	4
	ženy	6	0	0	0	0	0
	spolu	17	0	1	0	0	4
35 - 39	muži	8	0	0	0	0	2
	ženy	7	0	0	0	0	0
	spolu	15	0	0	0	0	2
40 - 44	muži	7	1	2	0	0	1
	ženy	4	0	1	0	0	0
	spolu	11	1	3	0	0	1
45 - 49	muži	4	0	7	0	0	0
	ženy	11	0	1	0	0	0
	spolu	15	0	8	0	0	0
50 - 54	muži	11	0	0	0	0	1
	ženy	7	0	1	0	0	1
	spolu	18	0	1	0	0	2
55 - 59	muži	14	1	2	0	0	1
	ženy	8	1	0	0	0	0
	spolu	22	2	2	0	0	1
60 - 64	muži	3	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	3	0	0	0	0	0
65+	muži	0	0	0	0	0	0
	ženy	0	0	0	0	0	0
	spolu	0	0	0	0	0	0
Úhrn	muži	73	2	13	0	0	17
	ženy	50	1	4	0	0	3
	spolu	123	3	17	0	0	20
%		75,5	1,8	10,4	0,0	0,0	12,3

Zdroj: ŠÚ SR

Tabuľkové zobrazenie vyššie nám vykresľuje podiel ekonomicky aktívnych obyvateľov obce či už vo veku produktívnom, tak aj vo veku poproduktívnom. Do ekonomicky aktívneho obyvateľstva sú zahrnuté obe pohlavia. Čo sa týka evidovaného rozdelenia postavenia v zamestnaní, tak je to rozdelené do nasledujúcich skupín:

- Zamestnanci
- Podnikatelia so zamestnancami
- Podnikatelia bez zamestnancov
- Členovia v družstve
- Vypomáhajúci
- Ostatní, nezistení

Z prehľadu je evidentné, že z obyvateľstva v produktívnom veku je podiel ekonomicky aktívnych 50,6% obyvateľov. Čo sa týka rozloženia postavenia v zamestnaní 75,5% tvoria zamestnanci, 12,2% tvoria podnikatelia či už so zamestnancami alebo bez nich.

Zhrnutie:

- Znižujúci počet obyvateľstva má negatívny vplyv na rozvojový potenciál obce v sociálnej aj ekonomickej oblasti.
- Znižovanie počtu detí do 4 rokov do roku 2015 môže viesť k starnutiu obyvateľstva ako aj u iných obcí Slovenska
- Zvyšovanie sa hodnoty prirodzeného úbytku obyvateľstva v obci spôsobené klesajúcou tendenciou pôrodnosti – ide o tzv. trendové správanie sa obyvateľstva v súčasnom modernom svete
- Staršie vekové kategórie majú vyrovnaný počet avšak mladšie vekové skupiny klesajú čo môže spôsobiť starnutie obyvateľstva v nasledujúcich rokoch
- Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva – hlavne prevláda základné vzdelanie, tento trend by sa mal zmeniť počas najbližších 10 rokov.
- Jednoznačne prevládajúce vierovyznanie (rímskokatolícke) ako aj národnosť (slovenská)
- Veľké zastúpenie obyvateľstva pracujúcich ako zamestnanci, nízke ukazovatele podnikateľov